

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет
Кафедра фінансів**

Затверджую:

Декан економічного факультету

Діброва А.Д.

“ _____ ” _____ 2017 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

дисципліни

“БІХЕВІОРИСТИЧНІ ФІНАНСИ”

для підготовки магістрів

зі спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

Київ - 2017

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Конспект лекцій з дисципліни
3. Методична література

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІХЕВІОРИСТИЧНІ ФІНАНСИ»

Тема 1. Специфіка наукового пізнання: біхевіористичний аспект.

Погляди вчених на причини пізнання оточуючого середовища. Характеристики найдревніших артефактів. Сутність та структура наукового пізнання. Оцінка агностицизму. Види та ознаки знання.

Тема 2. Еволюція біхевіористичних фінансів

Витоки біхевіористичних фінансів. Основні принципи біхевіоризму. Віхи біхевіористичних фінансів. Погляди вчених на сутність біхевіористичних фінансів. Основоположники біхевіористичних фінансів. Основні засади біхевіористичних фінансів.

Тема 3. Основи методології дослідження у біхевіористичних фінансах

Особливості розвитку сучасної економічної науки. Сутність методології. Еволюція методології. Погляди вчених на особливості методології. Структура методології. Базові положення методології. Функції методології. Інструментарій методології. Особливості методологічних підходів у біхевіористичних фінансах.

Тема 4. Роль інформації в прийнятті рішень

Поняття інформації. Класифікація управлінських рішень. Джерела та види управлінської інформації. Процес систематизації інформації. Етапи обміну інформацією. Інформаційні системи управління. Захист інформації.

Тема 5. Психофізіологічні аспекти прийняття рішень

Види рішень. Сутність біхевіористичних рішень. Механізм прийняття [рішень](#). Психологічні типи керівника. Особливості прийняття рішень в конфліктних ситуаціях.

Тема 6. Методи прийняття біхевіористичних рішень

Методи, які використовуються при прийнятті рішень. Експертний метод. Метод колективної роботи експертів. Метод "мозкового штурму". Рівні та етапи прийняття рішення. Аналіз прийняття рішень.

Тема 7. Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на прийняття рішень

Класифікація чинників. Середовище прийняття рішень. Специфіка впливу окремих чинників. Вплив інформаційного фактора. Врахування факторів при прийнятті рішень. Економічні умови розробки ефективних управлінських рішень.

Тема 8. Алгоритми прийняття біхевіористичних рішень

Забезпечувальні умови прийняття рішень. Процес прийняття рішень. Алгоритм прийняття рішень на стратегічному рівні управління. Аналіз процесу прийняття рішення. Етапи прийняття особистого рішення.

Тема 9. Емпіричні біхевіористичні правила поведінки

Види поведінки. Делінквентна поведінка. Адиктивна поведінка. Деадаптивна поведінка. Агресивна поведінка. Норми поведінки. Електоральна поведінка. Раціонально-інструментальний підхід до моделювання електоральної поведінки.

Тема 10. Формування інституціональної поведінки державних службовців

Поняття інституту державної служби. Державна служба як система соціальних інститутів. Основні юридичні акти, що регулюють поведінку службовця. Етична складова державного службовця.

Тема 11. Біхевіористичні методи в управлінні компанії

Сутність методів управління компанією. Стратегічне управління і стратегічне планування. Класифікація методів управління. Сучасні методи управління на прикладі корпорації "Херох".

Тема 12. Моделі фінансових ринків:біхевіористичний аспект

Класифікація моделей фінансових ринків. **Європейська модель організації фінансового ринку на прикладі Німеччини.** Особливості державного регулювання фінансового ринку. Моделі фінансових ринків в зарубіжних країнах.

Тема 13. Раціональні та ірраціональні підходи в ціноутворенні

Особливості раціонального та ірраціонального поведінкового ціноутворення. Ірраціональне ціноутворення. Методичні підходи до визначення поведінкового ціноутворення.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

д.е.н., професор. _____ А. Д. Діброва

Протокол № __ від “__” _____ 2017 р

“РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри фінансів

Протокол № __ від “_30_” серпня 2017 р.

Завідувач кафедри

д.е.н., професор. _____ Н. М. Давиденко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Біхевіористичні фінанси

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

Спеціалізація Корпоративні фінанси

факультет Економічний

(назва факультету)

Київ – 2017 р.

© Пасічник Ю.В., 2017 р.

1. Опис навчальної дисципліни
“БІХЕВІОРИСТИЧНІ ФІНАНСИ”
(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)
Спеціальність	<u>072 «Фінанси, банківська справа і страхування»</u> (шифр і назва)
Освітньо-кваліфікаційний рівень	<u>Магістр</u> (бакалавр, спеціаліст, магістр)
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	вибіркова
Загальна кількість годин	<u>150</u> годин
Кількість кредитів ECTS	<u>4</u>
Кількість змістових модулів	<u>3</u>
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	<u>відсутній</u>
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
	денна форма навчання
Рік підготовки	<u>1</u>
Семестр	<u>1</u>
Лекційні заняття	<u>30</u> год.
Практичні, семінарські заняття	<u>15</u> год.
Лабораторні заняття	<u>-</u> год.
Самостійна робота	<u>105</u> год.
Індивідуальні завдання	<u></u> год.

Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	_____3____год. _____8____год.
--	--

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу дисципліни “Біхевіористичні фінанси” є формування у студентів системи знань про сутність цього наукового напрямку, ролі поведінкових фінансів при прийнятті рішень по фінансовим питанням, засвоєнні теоретичних основ і практичних навичок з питань постановки, розв’язання біхевіористичних задач з інструментарієм математичних методів, виробленні механізмів поведінки у виробничих ситуаціях.

Для досягнення мети ставляться такі *завдання*:

1. Виявлення поведінкових факторів в різних аспектах аналізу ринків і роботи компаній.
2. Вивчення механізмів формування цих факторів в поведінці людини.
- 3.Оцінка ефективності проектів з урахуванням поведінкових факторів.
- 4.Аналіз і використання різних джерел інформації для проведення економічних розрахунків.
- 5.Використання біхевіористичних моделей, а також оцінка їхніх параметрів для пояснення поведінки досліджуваних економічних явищ.

В результаті освоєння дисципліни *повинен*:

1. Знати:
основні особливості сприйняття людиною інформації, в т. ч. статистичних даних;

теоретичні питання функціонування поведінкових фінансів;
психологічні аспекти людської особистості, що впливають на
прийняття управлінських рішень;

способи оцінки фінансової стійкості організації з урахуванням
психологічних аспектів;

2. Вміти:

аналізувати ситуації прийняття фінансових рішень з метою виявлення
їх особливостей з урахуванням впливу поведінкових факторів;

застосовувати моделі «Поведінкових фінансів» в різних ситуаціях,
пов'язаних з прийняттям фінансових рішень;

ідентифікувати різні поведінкові фактори, які систематично впливають
на фінансові ринки і компанії;

виявляти властивості і характеристики емпіричних даних, що вказують
на наявність і вплив поведінкових факторів.

3. Володіти:

навичками, що дозволяють магістрантам враховувати поведінкові
фактори в різних аспектах аналізу ринків і роботи компаній, а також
відстежувати механізми формування цих факторів в поведінці людини.

4. Компетенції:

здатність рефлексувати (оцінювати і переробляти) освоєння наукових
методів і способів діяльності;

здатність пропонувати концепції, моделі, застосовувати і апробувати
способи і інструменти професійної діяльності;

здатність до самостійного освоєння нових методів дослідження, зміни
наукового і науково-виробничого профілю своєї діяльності;

здатність приймати управлінські рішення, оцінювати їх можливі
наслідки і нести за них відповідальність;

здатність аналізувати, оцінювати повноту інформації в ході
професійної діяльності, при необхідності знаходити і синтезувати
інформацію, якої бракує;

здатність узагальнювати і критично оцінювати результати, отримані вітчизняними та зарубіжними дослідниками; виявляти перспективні напрямки подальших досліджень, складати програму власних досліджень;

здатність збирати, обробляти, аналізувати і систематизувати фінансово-економічну інформацію по темі дослідження, вибирати методики і засоби вирішення проблеми;

здатність розробляти і організовувати опитування, складати описи проведених досліджень, готувати дані для складання оглядів, звітів і наукових публікацій, готувати науково - дослідні звіти, інформаційні огляди, публікації за результатами виконаних досліджень;

здатність проводити самостійні дослідження відповідно до розробленої програми, вносити оригінальні пропозиції щодо напрямів і методів дослідження, обґрунтовувати власний внесок в розвиток обраного напрямку дослідження;

здатність представляти результати проведеного дослідження науковому співтовариству у вигляді доповіді (презентації) або статті;

здатність розробляти принципово нові ідеї і продукти, володіти креативністю, ініціативністю;

здатність аналізувати тенденції, процеси і інструменти фінансового ринку.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. «Теоретичні основи біхевіористичних фінансів»

Тема 1. Специфіка наукового пізнання: біхевіористичний аспект

Основні етапи пізнання оточуючого середовища. Роль найдревніших артефактів у науковому пізнанні. Характеристики наукового пізнання. Специфіка агностицизму. Види та ознаки знання.

Літ. основна: 1.1, 1.2, 1.6, 1.9, 1.11.

Додаткова літ.: 1.3, 1.5, 1.10.

Тема 2. Еволюція біхевіористичних фінансів

Тема передбачає огляд витоків біхевіористичних фінансів. Характеристика принципів біхевіоризму. Розвиток біхевіористичних фінансів. Роль вчених у формуванні біхевіористичних фінансів. Основоположники біхевіористичних фінансів. Основні засади біхевіористичних фінансів.

Літ. основна: 2.4, 2.5, 2.6, 2.8, 2.15.

Додаткова літ.: 2.26, 2.27, 2.28

Тема 3. Основи методології дослідження у біхевіористичних фінансах

Специфіка розвитку економічної науки. Сутність методології. Еволюційні віхи методології. Роль вчених у розвитку методології. Структура методології. Основні положення методології. Функції методології. Інструментарій методології біхевіористичних фінансів. Особливості методологічних підходів у біхевіористичних фінансах.

Літ. основна: 3.1, 3.4, 3.6, 3.8, 3.10, 3.19, 3.28.

Додаткова літ.: 3.14, 3.20, 3.25, 3.29

Модуль 2. «Специфіка прийняття біхевіористичних рішень»

Тема 4. Роль інформації в прийнятті рішень

Поняття та форми інформації. Класифікація управлінських рішень. Джерела та види біхевіористичної інформації. Процес систематизації інформації. Метод аналізу причинних зв'язків Гренджера. Поняття біхевіористичного аналізу. Етапи обміну біхевіористичною інформацією. Інформаційні системи управління. Захист інформації.

Літ. основна : 4.1, 4.6, 4.9, 4.12, 4.17

Додаткова літ.: 4.2, 4.4, 4.5, 4 11.

Тема 5. Психофізіологічні аспекти прийняття рішень

Види рішень. Сутність біхевіористичних рішень. Механізм прийняття рішень. Моделювання прийняття рішень. Побудова оптимальних рішень. Психологічні типи керівника. Особливості прийняття рішень в конфліктних ситуаціях.

Літ. основна: 5.1, 5.3, 5.5.

Додаткова літ.: 5.2, 5.4, 5.6

Тема 6. Методи прийняття біхевіористичних рішень

Основні методи, які використовуються при прийнятті рішень. Експертний метод. Метод колективної роботи експертів. Метод "мозкового штурму". Рівні та етапи прийняття рішення. Прийняття рішень у різних умовах. Аналіз прийняття рішень.

Літ. основна: 6.1, 6.5, 6.6, 6.7, 6.10.

Додаткова літ: 6.2, 6.3, 6.8, 6.9

Тема 7. Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на прийняття рішень

Класифікація чинників впливу на прийняття рішень. Середовище прийняття рішень. Специфіка сили впливу чинників. Роль інформаційного чинника. Врахування чинників при прийнятті біхевіористичних рішень. Економічні умови розробки професійних управлінських рішень.

Літ. основна: 7.1, 7.2, 7.4, 7.9.

Додаткова літ: 7.3, 7.5, 7.7, 7.8.

Тема 8. Алгоритми прийняття біхевіористичних рішень

Характеристика умов прийняття рішень. Процес прийняття рішень. Алгоритм прийняття рішень на стратегічному рівні управління. Алгоритм прийняття рішень на корпоративному рівні управління. Оцінка прийнятого рішення. Етапи прийняття особистого рішення.

Літ. основна: 8.1, 8.3, 8.4.

Додаткова літ: 8.2, 8.5, 8.6.

Модуль 3. «Макро- та мікросередовище біхевіористичних фінансів »

Тема 9. Емпіричні біхевіористичні правила поведінки

Характеристика видів поведінки. Делінквентна поведінка. Адиктивна поведінка. Дезадаптивна поведінка. Агресивна поведінка. Електоральна поведінка. Норми поведінки. Оцінка поведінки. Раціонально-інструментальний підхід до моделювання електоральної поведінки.

Літ. основна: 9.1, 9.2, 9.5.

Додаткова літ: 9.3, 9.4, 9.6.

Тема 10. Формування інституціональної поведінки державних службовців

Специфіка державної служби. Поняття інституту державної служби. Вимоги, які пред'являються до державного службовця. Державна служба як система соціальних інститутів. Основні нормативно - правові акти, що регулюють поведінку службовця. Етична складова державного службовця. Оцінка праці державного службовця.

Літ. основна: 10.1, 10.5, 10.7, 10.12.

Додаткова літ: 10.4, 10.6, 10.9, 10.11

Тема 11. Біхевіористичні методи в управлінні компанії

Особливості сучасного управління компанією. Сутність методів управління компанією. Стратегічне управління і стратегічне планування. Класифікація методів управління. Ризики при управлінні компанією. Сучасні методи управління на прикладі корпорації "Херох".

Літ. основна: 11.1, 11.2, 11.4, 11.7, 11.12.

Додаткова літ: 11.3, 11.8, 11.11, 11.16.

Тема 12. Моделі фінансових ринків: біхевіористичний аспект

Специфіка функціонування сучасних фінансових ринків. Класифікація моделей фінансових ринків. Характеристика вітчизняного фінансового ринку. **Європейська модель організації фінансового ринку на прикладі Німеччини.** Особливості державного регулювання фінансового ринку. Моделі фінансових ринків в зарубіжних країнах.

Літ. основна: 12.1, 12.4.

Додаткова літ: 12.2, 12.3.

Тема 13. Раціональні та ірраціональні підходи в ціноутворенні

Специфіка ціноутворення в Україні. Роль біхевіористичних чинників в ціноутворенні. Особливості раціонального та ірраціонального поведінкового ціноутворення. Ірраціональне ціноутворення. Роль держави в ціноутворенні. Методичні підходи до визначення поведінкового ціноутворення.

Літ. основна: 13.4, 13.5, 13.15, 13.16.

Додаткова літ.: 13.1, 13.6, 13.13.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин		
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р
Модуль 1. «Теоретичні основи біхевіористичних фінансів»				
Тема 1. Специфіка наукового пізнання: біхевіористичний аспект		2	1	
Тема 2. Еволюція біхевіористичних фінансів		2	1	
Тема 3. Основи методології дослідження у біхевіористичних фінансах		6	2	
Разом змістовний модуль 1		10	4	
Модуль 2. «Специфіка прийняття біхевіористичних рішень»				
Тема 4. Роль інформації в прийнятті рішень		2	1	
Тема 5. Психофізіологічні аспекти прийняття рішень		2	1	
Тема 6. Методи прийняття біхевіористичених рішень		2	1	

Тема 7. Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на прийняття рішення		2	1	
Тема 8. Алгоритми прийняття біхевіористичних рішень		2	2	
Разом змістовний модуль 2		10	6	
Модуль 3. «Макро- та мікросередовище біхевіористичних фінансів»				
Тема 9. Емпіричні біхевіористичні правила поведінки		2	1	
Тема 10. Формування інституціональної поведінки державних службовців		2	1	
Тема 11. Біхевіористичні методи в управлінні компанії		2	1	
Тема 12. Моделі фінансових ринків: біхевіористичний аспект		2	1	
Тема 13. Раціональні та ірраціональні підходи в ціноутворенні		2	1	
Разом змістовний модуль 3		10	5	
Усього годин	150	30	15	105

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робота з економічною інформацією	2
2	Розробка методологічних положень	2
3	Специфіка прийняття рішень	2
4	Врахування чинників при прийнятті рішень	3
5	Особливості управління в компанії з врахуванням біхевіористичних підходів	3

6	Аналітичне забезпечення фінансових рішень	3
---	---	---

7. Теми лабораторних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота під керівництвом НПП

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1	...	...
2	...	...
	Разом	

9. Індивідуальні завдання

Варіант №1. Сутність наукового пізнання

Поняття пізнання. Відображення оточуючого середовища. Структура наукового пізнання. Характеристика агностицизму. Перевірка гіпотез. Ознаки знання.

Варіант №2. Методологія біхевіористичних фінансів

Сутність біхевіоризму. Внесок вчених у розвиток біхевіористичних фінансів. Структура та сутність методології біхевіористичних фінансів. Інструментарії методології. Оцінювання параметрів функціонування об'єкту з використанням підходів біхевіористичних фінансів.

Варіант №3. Робота з інформаційними джерелами

Характеристика інформаційних процесів. Джерела управлінської інформації. Алгоритм прийняття рішень. Оцінка психологічних типів керівника. Оцінювання невідомих параметрів.

Варіант №4. Особливості прийняття біхевіористичних рішень

Характеристика методів, які використовуються при прийнятті рішень. Класифікація чинників, які впливають на прийняття рішень. Виокремлення форс-мажорних обставин. Роль інформаційного фактора. Оцінювання параметрів ефективності прийняття рішень.

Варіант №5. Відповідальність за прийняття рішень.

Нормативно-правова база, що регламентує рівень відповідальності персоналу за прийняті рішення. Труднощі, що виникають під час прийняття рішень. Вибір оптимального рішення.

Варіант №6. Біхевіористичні правила поведінки

Види поведінки. Норми поведінки. Формування біхевіористичних правил поведінки. Психологічний клімат в колективі. Особливості застосування правил поведінки в різних ситуаціях. Моделювання поведінки. Особливості поведінки державних службовців.

Варіант №7. Специфіка біхевіористичних методів в управлінні підприємством, установою

Класифікація методів управління. Особливості стратегічного управління. Біхевіористичні підходи при тактичному управлінні. Специфіка планування. Приклади ефективного управління великими корпораціями в управлінні. Біхевіористичних аспект при банкрутстві підприємств, установ.

Варіант №8. Моделі фінансових ринків

Особливості функціонування вітчизняних та зарубіжних фінансових ринків. Специфіка державного регулювання фінансового ринку. Оцінка ефективності фінансового ринку. Особливості роботи на ринку FOREX.

Варіант №9. Особливості ціноутворення

Поняття ціноутворення. Види цін. Ірраціональне ціноутворення. Зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на ціноутворення. Біхевіористичні підходи в ціноутворенні. Розрахунок ціни оптових поставок на зарубіжні ринки.

Варіант №10. Аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень

Аналітичний апарат при прийнятті фінансових рішень. Врахування форс-мажорного чинника. Класичні аналітичні моделі прийняття рішень. Врахування особливостей економічної системи України при прийнятті рішень. Побудова економіко-математичних моделей. Розрахункові формули для знаходження оптимальних параметрів при прийнятті фінансових рішень.

«Бланк тестових завдань»

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОКР <u>Магістр</u> напряму підготовки/ спеціальність <u>072 «Фінанси, банківська справа і страхування»</u>	Кафедра <u>Фінансів</u> 2017-2018 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙН ИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни Біхевіористичні	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) д.е.н., проф. Давиденко Н. М.

		фінанси	30 серпня 2017 р.
--	--	---------	-------------------

ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Питання 1. Методи, що використовуються в біхевіористичних фінансах є за своєю суттю:

1.Фізичними
2.Економічними
3.Економіко- психологічними
4.Економіко - математичними

Питання 2. Що включає в себе структура методів біхевіористичних досліджень?

1.Підходи
2.Терміни
3.Алгоритми
4.Систему послідовних рівнянь

Питання 3. Точне визначення біхевіоризму-поведінка

1. Так
2. Ні

Питання 4. Знайдіть правильні відповіді у визначенні понять

1. Образ	Є формою і продуктом суб'єктивного, ідеального відображення об'єктивної реальності у свідомості конкретного індивіда.
2. Знання	Оточуючий світ.
3. Саймон Г.	Присуджено Нобелівську премію з економіки за новаторські дослідження процесу ухвалення рішень в структурі економічних організацій.
4. Об'єкт	Той, хто виконує дослідження.

Питання 5. Видатні вчені, які започаткували біхевіоризм

1. Густав Ле Бон
2. Беккер Гері
3. Томас Ман
4. Ежен Потье

Питання 6. Які типи поведінки, не є сприйнятливими при прийнятті рішень:

1. Делінквентна
2. Адиктивна
3. Дезаптивна
4. Агресивна

Питання 7. Які риси не повинні бути основними у державного службовця

1. Порядність
2. Добродійність
3. Привабливість
4. Професійність

Питання 8. Оцінка якості біхевіористичних рішень:

1. Швидкість
2. Оптимальність
3. Логічність
4. Рівень корисності

Питання 9. Що не підходить для вирішення проблеми самоконтролю за допомогою створення точки прийняття рішення?

1. Виключення кондиціонера кожні кілька годин
2. Розміщення здорової їжі на видному місці
3. Купівля великого пакета чіпсів
4. Розсилка нагадувань

Питання 10. Рівень розвиненості фінансових ринків в Україні

1. Сильно розвинені
2. Можуть конкурувати з іншими іноземними ринками
3. Недостатньо розвинені
4. Відсутні

1. Запишіть біхевіористичні теорії.

Задача.

2. Корпорація оформляє кредитний договір під 25% річних. Експерти оцінюють, що ризик, пов'язаний з коливаннями сподіваного прибутку становить 10%. Оцінити з імовірністю 90 % рівень очікуваного прибутку.

_____ (Пасічник Ю. В.)
(підпис)

10. Методи навчання

Методи, які використовуються при викладенні та засвоєнні матеріалу дисципліни:

аналітичний метод передбачає розкладання цілого на частини з метою виокремлення суттєвих ознак цих частин;

синтетичний – це метод, який передбачає теоретичне або практичне поєднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета й явища в одне ціле;

дедуктивний метод передбачає рух у вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;

традуктивний метод – вид умовиводу, в якому посилення і висновки є судженнями однакового ступеня загальності (від одиничного до одиничного, від загального до загального);

кейс метод передбачає у логічній формі пошук оптимальних рішень.

За рівнем самостійної діяльності студенти використовують такі методи навчання: проблемний виклад, дослідний, частково-пошуковий.

Використання цих методів ґрунтується на послідовній і цілеспрямованій постановці перед студентами проблемних ситуацій, розв'язуючи які, вони під керівництвом викладача активно засвоюють нові знання, що сприяє інтелектуальному розвитку майбутнього фахівця.

11. Форми контролю

Формами контролю знань студентів є поточний контроль, проміжна атестація та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. Поточний контроль може здійснюватись шляхом усного та письмового опитування, розв'язку тестових завдань, підготовки доповідей та рефератів, виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання.

Проміжна атестація для студентів очної форми навчання має на меті визначити сукупність знань студента з дисципліни по завершенню певного етапу вивчення дисципліни і проводиться у формі контрольних завдань та тестування по кількох темах у вигляді модулів.

Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру для визначення обсягу знань студента по закінченню курсу і здійснюється у формі іспиту (заліку).